

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Insectatio Magistratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

bunt; ludunt; mœchantur; infaniunt; Christum negare cœperunt. Et miramur post omnia ista, si ruinarum rerum suarum passi sunt, qui tanto ante mentibus corruerunt? Nemo itaque urbem illam in excidio suo tantum petisse credat. Vbi enim talia acta sunt, prius iam perierant quam perirent.

De ijs, qui in summa calamitate petebant Circenses.

Sal. lib. 6. **I** Acebant passim vtriusque sexus cadauera nuda, lacerata, urbis oculos inestantia, auiibus canibusque laniata; lues erat viuentium, fœtor funereus mortuorum, mors de morte exhalabatur, ac sic etiam qui excidijs supradictæ urbis nō inter uerant, mala alieni excidij præferebant. Et quid post hæc, inquam, quid post hæc omnia? quis æstimare hoc æmentia genus possit? Pauci nobiles, qui excidio superuerant, quasi pro summo deletæ urbis remedio, Circenses ab imperatoribus postulabant. Velem mihi hoc loco ad exequendam rerum indignitatem patrem negotio eloquentiam dari, scilicet ut tantum virtutis esset in querimonia, quantum doloris in causa. Quis enim existimare possit, quid primum in his, de quibus diximus, accusandum sit, irreligiositas, an stultitia, an luxuria, an æmentia: totum qui pœ in illis est. Quid enim aut irreligiosius, quæ petere aliquid in iniuria Dei? aut quid stultius, quam quid petas nō considerate? aut quid tam perditum luxus, quam in luctu res desiderare luxurie? aut quid æmentius, quam in malis esse? & malorum intelligentiam non habere? Quæquam in ijs omnibus nulla res minus culpanda est, quam æmentia? quia voluntas crimen non habet; vbi furor peccatur. Quo magis hi de quibus loquimur, accusandi sunt, quia sani insaniebant: Circenses ergo Treuirii desideratis, & hoc vastati, hoc expugnati, post cladem, post sanguinem, post supplicia, post captiuitatem, post tot euerse urbis excidia: quid lachrymabilis hac stultitia? quid luctuosus hæc æmentia? Fateor, miserimos esse vos credidi, cum excidia passi estis; sed miserrimos vos video, cum & spectacula postulatis. Putabam enim vos in excidijs rem tantum atque substantiam, nesciebam etiam sensum atque intelligentiam perdidisse. Theatra igitur queritis, circum à principibus postulatis: quæso cui

statui, cui populo, cui ciuitati? Vrbi exusta ac perditæ, plebi captiua, & interceptæ, quæ aut perijt, aut luget? De qua etiam si quid superest, totum calamitatis est; quæ cuncta aut mœstitudine est auxia, aut lachrymis exhausta, aut orbitate prostrata: in qua nescias penè cuius sit fors peior ac durior interfectorum, aut viuentium. Tantæ enim sunt miserie superstitum, ut infelicitatem vicine mortuorum. Ludicra ergo publica, Treuirii, petitis, vbi quæso exercenda? an super busta & cineres, super ossa & sanguinem peremptorū? Quæ enim urbis pars his malis omnibus vacat? vbi nō cruor fusus, vbi non strata corpora, vbi non concisorum membra lacerata? Vbi que facies captæ urbis, vbi que terror captiuitatis, vbi que imago mortis. Iacent reliquæ infelicissimæ plebis super tumulos defunctorum suorum, & tu circenses rogas? Nigra est incendio ciuitas, & tu vultum festiuitatis vsurpas? Lugent cuncta, tu lætus es? Insuper etiam illecebris flagitiosissimis, Deum proocas & superstitionibus pessimis iram diuinitatis irritas. Non miror planè non miror tibi euenisse mala quæ consecuta sunt: Nam quæ tertia excidia non contexerunt, quarto petierunt.

Infestatio magistratum.

Sal. lib. 7. **S** tatuunt non adulterandum, & primi adulterant: statuunt non furandum, & furantur: quamuis penè non possum dicere quod furentur; non enim sunt quod agunt, furta, sed latrocinia. Punit enim iudex in alio peculatum, cum sit ipse peculator: punit rapinam, cum ipse sit raptor: punit sicarium, cum ipse sit gladiator: punit effraiores claustrorum, & ostiorum, cum ipse sit euerfor urbium: punit exspoliatores domorum, cum sit exspoliator prouinciarum. Atque hoc vtinam illi tantum qui in potestate sunt positi, & quibus ius exercendorum latrociniorum honor ipse largitur. Illud grauius ac magis intolerabile, quod hoc faciunt, & priuati ipsædem ante honoribus functi. Tantum eis adeptus semel honor dat beneficij, ut semper habeant ius latrocinandi. Adeo etiam cum destiterint, ad administrandum potestatem habere publicam, nō desinunt tamen ad latrocinandum potestatem habere priuatam; ac si leuior est potestas illa quam habuerunt iudices, quàm hæc, quam priuati habent. In illa enim

eis sæpè succeditur, in hac nunquam. Ecce quid valeant statuta legum, ecce quid proficit diffinitio sanctionum, quas illi spernunt maximè qui ministrant. Sanè ad parendum humiles abiectique coguntur; compelluntur iussis obtemperare pauperculi; & nisi obtemperauerint, puniuntur. Eandem enim rationem in hac re habent, quam in tributis.

Soli iussis publicis seruiunt, sicut soli tributa soluunt: ac sic in ipsis legibus, & in ipsa iusta rerum præceptione maximum iniustitiæ scelus agitur, cum ea minores quasi læra obseruare coguntur, quæ maiores iugiter quasi nulla conculant.

(··)

Finis Libri Decimi quarti.

DE FORMA, ET CHARACTERE SACRÆ ELOQVEN- TIAE.

LIBER DECIMVSQVINTVS.

HÆRET intimis affixa sensibus nostri Theophrasti memoria, qui licèt naturam expleuit viuendo, nobis tamen immaturus obiisse videtur; tantum sui desiderium bonis omnibus reliquit. Et eius quidem virtutes posterior ætas intuebitur, nec ynquam de tanti viri sapientia, fide, religione, constantia, & assiduis in propagandâ Crucis gloria laboribus conticecet. Scis ipse N. qualis, & quantus fuerit, nec apud imperitum loquor. Mihi quidem virum illum planè admirabilem in hac ferrea hominum ætate, quasi auri generis particulam ostendisse natura videbatur, cuius vita perpetua fuit vitiorum censura, norma motum, clarissimarum virtutum imago; Vox autem iuge quoddam sapientiz cœlestis oraculum. Erat illi ingenium velox, pectus sapientiz, & virtutis ferax, mens actis, præcelsa, & voluctibus (vt ita dicam)

Concionatoris egregij laus.

flammis semper accensa; Quæ neque asperitatibus rerum imminuta torpesceret, neque blanditijs oppressa conuieret. Corpus etiam ipsum laboris patiens, atque illius staturæ & maiestatis, quæ tantæ mentis pondus commodè sustentaret. Cumque à puero magnarum artium fontes imbibisset, quibus prodesset aliquando mortalibus posset, non se vnus vrbs parietibus conclusit, sed magno animo in totius generis humani commercium emisit. Emicuit tum illa non ancillantis facundiz misera quædam necessitas, sed vis dicendi quædam ineluctabilis, quam timerent improbi, venerarentur boni, ipsi terrarum principes formidarent simul, & diligerent. Et cum per tot annos in his concionum fluctibus iactarentur, numquam in exhaustus ille fons arefcebatur, sed vt Oceanus, qui aquas cœlo, & terris præbet, in suis semper curibus totus est, atque integer, sic ille se rebus humanis ita impendebat, vt dare quidem posset, nihil posset deperdere. Nec mirum si tam diuturnus ingentis illius Oratoris vigor fuit, hærebat